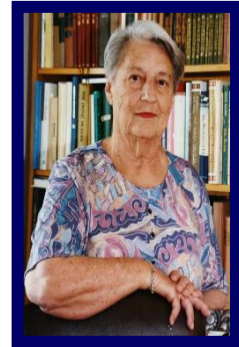

פרופ' רבקה (בקי) ברגמן ז"ל

1919-2015

פרופ' רבקה ברגמן (בקי), נולדה בוויניפג קנדה ב-13.7.1919. כבת הזקונים והשביעית בילדי משפחת ליינס. בגיל 17 הצטרפה למשפחתה שעלתה ארצה (1936) והתיישבה בבית מבודד בלב פרדסי גן השרון.

בקי סיימה את לימודיה בביה"ס לאחיות מוסמכות "הדסה" ירושלים (1942) והשתלמה במיילדות, הכשרה שסייעה לה בהמשך בעת עבודתה רבת התשייה עם פליטי מלחמה. הרצון שלה להשכיל ולהרחיב אופקים מקצועיים הוביל אותה ללימודים אקדמאיים בארה"ב שם למדה לתואר ראשון בחינוך לסיעוד (1952), ולתואר שני במינהל סיעודי בבריאות הציבור (1953) באוניברסיטת ניו-יורק. לימודי תואר שלישי רכשה באוניברסיטת קולומביה Teacher College (1963) ובכך הייתה לאחת הראשונה בישראל עם תואר דוקטור. עבודת הדוקטוראט שלה עסקה בעבודת צוות בבריאות הציבור בישראל.

הקריירה המקצועית של פרופ' ברגמן היא מופלאה, ייחודית, עשירה ופרושה על פני יבשות, כשכל פרק ותחנה בחייה הפכו למפעל אדיר של פריצת דרך והצלחה. בכל צומת חשוב בהיסטוריה הישראלית והיהודית הייתה שם בקי לתרום, לשנות ולהשפיע. על מפעל חייה ותרומתה לקידום המדינה והחברה זכתה פרופ' ברגמן להיבחר לכלת פרס ישראל (1999) ובכך הייתה לאחת הראשונה לזכות בתואר מכובד זה. קצרה היריעה כאן מלתאר את מכלול עשייתה המקצועית בזירה הישראלית והבינלאומית במשך למעלה משישים שנה, עם זאת חלקים רבים מהם מתועדים ומונצחים במאתיים המאמרים שפרסמה, בספרים ובמונוגרפיות שחיברה, בעשרות עבודות התזה והדוקטוראט שהנחתה ובאלפי הסטודנטים שלימדה. פרופ' ברגמן הייתה מייסדת החוג הראשון לסיעוד בישראל באוניברסיטת ת"א (1968), כיהנה במשך 12 שנה כראש החוג והייתה לדמות מובילה באקדמיצייה של הסיעוד בישראל ובזירה הבינלאומית.

נזכיר כאן פרקים נוספים במפעל חייה המקצועיים:

- **הטיפול בפליטים** – בת 25 התנדבה בקי לשרת בארגון הסיוע הבריטי (MERRA) וטיפלה בתנאי מדבר וחסר בפליטים יוונים ויוגוסלביים שהוגלו לערי אוהלים ברחבי סיני (1944-45). משם הוזמנה לגרמניה לטפל בעקורים ניצולי השואה כאחות הראשית של ארגון הג'וינט (1945-48), היא טיפלה גם בעצורי מחנה עתלית בתקופת המנדט הבריטי.
- **הפרק הצבאי** – עם הכרזת המדינה חזרה ארצה והתגייסה למאמץ המלחמתי (1948-49). היא ניהלה את בי"ח הצבאי 10 שטיפל בפצועי קרבות ירושלים, נקראה לארגן מחדש את בי"ח סרפנד – צריפין ושימשה מנהלת ביה"ח והמנהלת הראשונה של בי"ס לאחיות שהקימה. היא שוחררה מהצבא בדרגת סגן.

- **הפרק הגריאטרי** - עם גלי העלייה ההמונית ארצה ועימה אלפי קשישים, נכים וחולים כרוניים הזמנה בקי על ידי הג'וינט לשמש אחות ראשית של מלב"ן (61-1952). שם היא ביססה את תשתית הסיעוד הגריאטרי בשרות, בהכשרה, במחקר ובמדיניות. לפיתוח מדיניות טיפול במחלקות פסיכו-גריאטרית חזרה שוב פרופ' ברגמן בשנות השמונים ואילך והיא תרמה רבות לקידום תחום זה בגיבוש מערך מחקרים, בהתארגנות פורום האחיות הפסיכו-גריאטריות, בפיתוח מודל טיפולי ובהרחבת מאגר ההתערבות הסיעודית.
- **פרק בריאות הציבור** - חיזוק שיתוף הפעולה בין סוכנויות הטיפול, קידום עבודת הצוות, המשכיות הטיפול והוראת בריאות הציבור היו מוקדי עשייתה ב"הדסה הקטנה" ובירושלים בין השנים 1963-67 בצד הניסיונות להפוך את החינוך המסורתי לאחיות - לאקדמי.
- **הפרק האקדמי** - החזון לפתוח חוג אקדמי לאחיות התממש באוניברסיטת ת"א עם הקמת החוג הראשון לסיעוד לאחיות מוסמכות (1968). פרופ' ברגמן שהקימה את החוג לסיעוד עמדה בראשו בין השנים 1968-76 ושוב בין 84-1981. היא לימדה: בריאות וחברה, סוגיות אתיות, כוח אדם בסיעוד, תיאוריות בסיעוד, סמינר מחקר וגיבשה קבוצות אחיות לקראת לימודיהן לתואר שלישי. היא פרסמה כמאתיים מאמרים, פרקים, מונוגרפיות וספרים והגיעה לדרגה האקדמית הגבוהה ביותר "פרופסור מן המניין". בתעודת ההוקרה שהוענקה לה על ידי החברה הישראלית להיסטוריה של הסיעוד (2014) עבור תרומה מיוחדת בתחום החינוך לסיעוד נכתב:

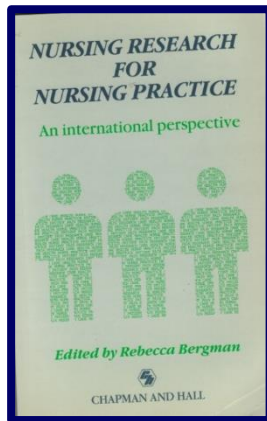
".. על החזון, המנהיגות, המעש והתרומה פורצת הדרך לתחום החינוך לסיעוד בישראל. על פתיחת מערך מסגרות הכשרה והנחת אבן הפינה לחינוך אקדמי לאחיות. על הקמת החוג הראשון לסיעוד באוניברסיטת תל אביב ופיתוחו. על קידום ההוראה, המחקר בסיעוד וטיפול דור ממשך של מנהיגות בסיעוד בתחום הקליני והמחקרי, המינהל והחינוך ועל הפריצה לזירת הסיעוד העולמי".
- **הפרק הבינלאומי** - פרופ' ברגמן נודעה ופעלה בזירה הבינלאומית. היא נבחרה לסגנית נשיאת המועצה הבינלאומית לסיעוד (ICN) וקידמה את ניסוח הקוד האתי לאחיות. היא מונתה ליועצת מטעם ארגון הבריאות הבינלאומי והרבתה לפעול בארצות מתפתחות. בקי הרבתה לבקר באוניברסיטאות בעולם, ביחד עם בעלה פרופ' שמעון ברגמן, ושיתפה פעולה עם חברותיה מנהיגות בינלאומיות בסיעוד.
- **פרק היציאה לגמלאות** - עם היציאה לגמלאות (1988) לא הפסיקה בקי את הפעילות התורמת והמקדמת בחזית הבריאות והסיעוד. היא המשיכה בפעילות מחקרית והוראתית, פעלה במסגרת וועדות היגוי ממלכתיות לסל הבריאות, האגודה למלחמה בסרטן, אשל ועמותת אלצהיימר. במקביל היא פיתחה כישורים חדשים באומנויות (ציור ופיסול), השתלטה על טכנולוגיית המחשב באמצעותו ערכה את עלון בית פרוטאה וסיכמה את פרקי חייה בספר MY LIFE (1999/2009). מאז פרישתה מוענק בחוג לסיעוד פרס היצירתיות מקרן שהוקמה על שמה וכן ניתנים מענקים לסטודנטים בתחום הזיקנה מכספי קרן שתרמה.
- בקי תיזכר תמיד כ"אימא הגדולה של הסיעוד בישראל". נזכור את החזון שנשאה, את תנופת העשייה שהפגינה, את תבונתה, יושרה, נועם הליכותיה וצניעותה הרבה. נזכור שבזכותה ובדמותה קם החוג לסיעוד שמתוכו צמחו דורות של תלמידות ששינו את פני הסיעוד בישראל.

בבי"ס לאחיות מלב"ן

במחנות הפליטים בגרמניה

ב-ICN

קבוצת הדוקטורנטיות

25 שנה לחוג לסייעוד

כלת פרס ישראל 1999 על תרומה לחברה ולמדינה

